

Gluma na Wikipediji

Nije čudno što se mnogi na pomen Wikipedije, čak i kad nastoje da ostanu maksimalno tolerantni i dobronamjerni, samo sažaljivo osmijehnu i odmahnu rukom. Šta drugo nego to isto uraditi kad se pročita članak o glumi na Wikipediji (srpska verzija). Evo tog članka, a moji komentari su u fusnotama:

"Gluma je je psihički proces delovanja pojedinca na sopstvene karakterne osobine¹. Glumci ili glumice, koji su osobe zaposlene u pozorištu, televiziji, filmu ili bilo kojem drugom pripovjedačkom mediju², koji kazuju priču utjelovljujući lik i kroz izgovaranje ili pevanje pisanog teksta. Gluma se može oslanjati i na govor tela pa tekst i verbalna komunikacija nisu uvek nužni.

Gluma je i naziv koji koristimo za skup glumačkih veština pomoću kojih glumac oblikuje lik u nekom scenskom delu.

Sušтина glume je potisnuti sebe da bi mogli postati neko drugi³. Svest o tome da ubeđenja grade karakter, kao i sećanje na vreme kada nisu imali izgrađen karakter glumcima pomaže da shvate da se najpre moraju psihički vratiti u svoje detinjstvo

¹ Jednako besmisleno kao i kad biste tenis definisali kao "*psihički proces* prebacivanja loptice reketom preko mreže" ili vaterpolo kao "*psihički proces* rvanja u vodi". Gluma ima veze sa psihologijom (i psihičkim procesima) onoliko koliko i sve druge ljudske aktivnosti, ni manje ni više, a ako se pojavi višak psihologije, svi praktičari u glumi i oko glume skoče gadjljivo i poviču: "Ne psihologiziraj!" Dakle, definisati glumu kao "*psihički proces*" je lako, površno i besmisleno jer to ništa specifično ne govori o glumi samoj osim što potvrđuje dobro poznate predrasude o njoj.

² Wikipedija na hrvatskom jeziku prenosi dio ovog teksta, ili ovaj tekst prenosi najveću besmislicu iz hrvatske verzije, ko zna: "Glumci ili glumice, koji su osobe zaposlene u pozorištu, televiziji, filmu ili bilo kojem drugom pripovjedačkom mediju..." Može li se biti nezaposlen, posebno nezaposlen na nekom od ovih medija, a ipak biti glumac? I nisam znao da su ti mediji "pripovjedački".

³ Otkud psihologija u definiciji glume? Otuda što se misli da je gluma pretvaranje sebe u drugu osobu. Ovdje se to tvrdi ovim frazama: "delovanja pojedinca na sopstvene karakterne osobine" i "potisnuti sebe da bi mogli postati neko drugi".

i početi da razmišljaju kao deca⁴. Po sposobnosti da se vrati u takvo stanje meri se kvalitet glumca, neki od najvećih glumaca koji su glumili krajnje teške dramske uloge zapravo su omiljeni dečji glumci. Iz tog stanja glumac polako počinje prihvatati karakter lika koji treba tumačiti. Predrasude i ubeđenja lika nekada su vidljiva iz samoga teksta gde lik ističe svoje ideale, dok se u drugim slučajevima karakter poprima uživljavanjem u svaku misao iskazanu u tekstu, mozaik misli se sklapa i dobija se karakter. Jedna od najvećih grešaka u razmišljanju glumca početnika jeste da je gluma, naročito pozorišna posvećena publici. Publika je zapravo izvor energije koju glumac prihvata dok je na sceni, kanalije je tokom interakcije na podijumu i vraća publici. Najbolji način da publika shvati poruku scene jeste da preuzme vibracije koje su prošle kroz interakciju likova. Gluma se zapravo igra za interakciju. Interakcija glume zrači u svim pravcima i pomaže da svako oseti ono što je osećao pisac tokom pisanja dela⁵."

⁴ Bože moj! Još jedna predrasuda! Glumci su "velika deca"! Gledam reklamu u kojoj Sergej Trifunović dobro glumi šankera koji u pivske krige sipa čips, a već u sljedećem kadru on je deda koji donosi novi krompir za čips. I pitam se: Koliku li je to regresiju u djetinjstvo napravio, koliko li je mističnih psihičkih procesa ovaj dobri glumac morao da primijeni da bi djelovao na sopstvene karakterne osobine, potisnuo sebe i postao neko drugi, čak dvojica nekih drugih (šanker i njegov deda). Reći onima koji ovako misle o glumi da je davno napisano kako tragedija (drama i gluma kao dramska igra) nije oponašanje karaktera nego oponašanje radnje, a da se zbog radnje, ako je potrebno, jer ponekad i nije, oponašaju i karakteri – uzaludno je. Neko takav će vam lakonski i s ponosom odgovoriti: "Ja sam nearistotelovac!" Drugim riječima, nisam čitao Aristotela!

⁵ Predrasuda da je glumac samo posrednik (prevodilac?) između pisca i publike, da glumac samo nekreativno reprodukuje ono što je pisac već stvorio, pada u vodu makar u onim slučajevima kad nikakvog pisca i njegovog teksta nema. Može li se reći da bez pisca i teksta nema, da ne može biti ni glume? Ili: šta ako je pisac netaleantovani diletant, a glumac genijalan? Da li i u tom slučaju glumac nekreativno služi i nužno igra loše ili svojom vještinom prevazilazi budalasti predložak i, ipak nekako, igra sjajno. Kako?